

DNT Valdres
v/styrets leder Trond Vatn
2917 Skrautvål

Høringsuttalelse om Vinda kraftverk i Øystre Slidre kommune

Innledning:

DNT Valdres mener den omsøkte utbyggingen på flere områder vil ha langt større negative virkninger enn det som beskrives som vurderinger i konsekvensutredningen fra Norconsult.

DNT - og med det også DNT Valdres - har i de seinere år rettet stadig mer av sin oppmerksomhet mot vilkårene for friluftsliv i nærmiljøene. Mange fellesturer legges nært der folk bor, disse og andre turer har stor betydning for folkehelsen. De dagligdagse aktivitetene i nærmiljøet er viktige for vårt forhold til naturen, kanskje spesielt i barndommen, men har også stor betydning for eldre og andre som har en mer begrenset aksjonsradius.

De merknader DNT Valdres her kommer med er i vesentlig grad basert på innspill/vurderinger fra medlemmer som har levd i Øystre Slidre i flere tiår, og som kjenner elva, bygda og landskapet godt. De to første punktene går direkte på det som er kjernen i DNTs formål; friluftsliv og naturopplevelser. De to siste gjelder naturmangfold og miljøkvalitet. Det er temaer som de fleste av våre medlemmer er engasjert i – og som vi finner det riktig å uttale oss om i denne konkrete saken.

Vassføring i Vinda:

Den omsøkte 70 % reduksjon av middelvassføring i Vinda vil kraftig forringe naturopplevelsen i et svært mye brukt turområde langs elva. Dette er overhodet ikke nevnt i konsekvensutredningen.

Utdyping: Det skrives at elva nedstrøms inntaket skal få middelvassføring som er 30 % av dagens, at vassføringen reduseres jevnt over året, og at det fortsatt vil være flomperioder (men mindre enn nå).

Lokalkjente medlemmer i DNT Valdres beskriver virkeligheten slik: Vinda har i store deler av året såpass liten vassføring at elva vil framstå nærmest som en liten bekk i det vide elvefaret dersom 70 % av den gjennomsnittlige vassføringen tas bort.

En graf der dette (av erfarne) lett kunne sees/tolkes ble vist på folkemøtet ved Tingvang 26. august 2014. Grafen ble raskt forbigått med henvisning til dårlig tid da det kom flere nærgående kommentarer/spørsmål om hvordan elva ville framstå etter skissert utbygging. Lite tillitsvekkende!

Et viktig moment er at det langs elva går en svært mye brukt tursti. Den ble anlagt for flere år siden, og utgjør ei runde på begge sider av elva mellom Vinda bru og Mosbrua (på vegen mot Robøle).

De klart største befolkningskonsentrasjoner i kommunen ligger i gangavstand fra denne folkestien, både boligfeltene Moane, Løkjiskogen og Heggenes-området. Denne turrunden i nærmiljøet er

derfor svært mye brukt, både til gåturer og joggeturer, av folk i alle aldre. Nærheten til elva Vinda gir mulighet til daglige, sterke og fine friluftslivopplevelser i det umiddelbare nærmiljøet, noe som også er et svært viktig element i et folkehelseperspektiv. 70 % reduksjon av middelvassføring vil kraftig forringe naturopplevelsen langs elva, både visuelt og lydmessig.

Landskap:

I konsekvensutredningen anføres samlet vurdering for landskap som «middels negativ». DNT Valdres mener flere forhold er bagatellisert, ikke minst virkningen av en massetipp midt i kulturlandskapet.

Utdyping:

Massedeponi: Utbyggingsalternativet med tunnel og kraftstasjon i fjell vil medføre uttak av anslagsvis 120.000 m³ løse masser. Disse er tenkt plassert i tipp umiddelbart nært adkomsttunnelen rett ned for Sælid, og antydning å dekke et areal på ca. 12 dekar.

Dette er midt i kulturlandskap med aktivt jordbruk, og vil altså legge beslag på areal tilvarende to fotballbaner! Det sier seg selv at dette vil medføre en formidabel endring av landskapet. Og kan en stole på antydningen om at massene trolig bare blir midlertidig lagret?

Inntaksdam: Ved begge utbyggingsalternativ vil det bli en inntaksdam, antydning til 3 – 4 meters høyde, tvers over Vinda ca. 150 meter nedstrøms utløpet fra Søre Vindin. Dette blir et svært synlig inngrep, som totalt vil endre opplevelsen av elva og det nærmeste landskapet rundt.

Her skal også nevnes at det ca 200 meter nedstrøms planlagt dam er et kulturminne, rester etter mølle og sagbruk. En sti fører opp hit fra Langedal bru. Gjennom Øystre Slidre historielag er det tatt initiativ til en enkel opprusting og informasjon ved kulturminnet, for å bruke det som turmål. Opplevelsen av natur/kultur på stedet vil bli kraftig forringet etter en eventuell utbygging.

Egenarten for selve elva Vinda er omtalt ovenfor, under vassføring.

Naturmangfold

Abbor: Heggefjorden er fri for abbor. Den omsøkte utbyggingen vil godt som sikkert føre til at abbor vil etablere seg i Heggefjorden, med de åpenbart negative følger det vil få for ørretbestanden.

Fossekallen: Konsekvensutredningen sier rett ut at mindre vassføring i Vinda «forventes å få negativ effekt for fossekallen i vassdraget». Nok et element av forringelse av naturmiljøet.

Vannkvalitet Vindin vassverk:

Vinda gir drikkevann til blant sjukeheim, omsorgsboliger, ungdomsskole og legesenter. DNT Valdres er bekymret for at vasskvaliteten kan forringes ved så kraftig redusert vassføring.

Utdyping: Konsekvensutredningen nevner «mulige negative virkninger på vannkvaliteten osv...», først og fremst knyttet til utslipp av restprodukt fra renseprosessen i vassverket. Norconsult beskriver «liten negativ» konsekvens for vannkvalitet, vi er på ingen måte overbevist av denne vurderingen. Dette er bekymringsfullt siden de største befolkningkonsentrasjoner i kommunen, og flere viktige institusjoner, får drikkevann fra Vindin vassverk.

Oppsummering:

Norconsult oppsummerer mulige konsekvenser innen de ulike felt/fagområder, uttrykt med en «karakter». De har gitt sine vurderinger, forhåpentligvis på et mest mulig nøytralt grunnlag.

Når det kommer til stykket er det likevel folk som bor i nærområdet/kommunen som vil merke konsekvensene av en eventuell utbygging. Deres vurderinger bør derfor lyttes ekstra nøye til, mener DNT Valdres.

Hovedpunkter:

- Kraftig redusert middelvassføring i Vinda vil gi sterkt redusert naturopplevelse, spesielt langs den svært mye brukte turstien langs elva mellom Vinda bru og Mosbrue
- Store negative utslag for landskapet, først og fremst ved massetipp ned for Sælid, men også rundt inntaksdam nedstrøms Søre Vindin
- Abbor overføres fra Vindin til Heggefjorden, det vil få negative utslag for ørretbestanden her
- Fare for at kraftig redusert vassføring vil gå ut over vannkvalitet fra Vindin vassverk, som forsyner store og viktige deler av kommunen med drikkevann

Konklusjon:

DNT Valdres mener prinsipalt at hele prosjektet bør skrinlegges. Subsidiært må omfang av fysiske inngrep reduseres i betydelig grad, blant annet ved klart økt middelvassføring og minstevassføring.

Skrautvål 18.09.14

For styret i DNT Valdres

Trond Vatn, leder